

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **O. G.**, zastoupené Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou se sídlem Mezírka 1, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 10. 2008, č. j. 60 Az 77/2007 – 21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla včas podanou kasační stížností shora uvedený rozsudek, kterým Krajský soud v Ostravě (dále „soud“) zamítl její žalobu proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále „žalovaný“) ze dne 1. 8. 2007, č. j. OAM-1-578/VL-10-VL02-2007. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

II.

Předmětný rozsudek napadá stěžovatelka kasační stížností výslovně z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní [dále jen „s. ř. s.“; poznámka soudu: kasační důvody obsažené pod písm. b) a d) cit. ustanovení však stěžovatelka argumentačně zcela pomíjí]. Domnívá se, že ve smyslu písm. a) zmíněného ustanovení soud nesprávně právně posoudil otázku splnění podmínek pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, když podle žalovaného stěžovatelka opustila svou vlast z důvodu vyhnout se pronásledování ze strany soukromých osob a žalovaný tyto skutečnosti posoudil jako zjevně nevěrohodné. Tento závěr je však podle stěžovatelky nesprávný a nemá oporu ve správním spise.

Stěžovatelka tvrdí, že v předchozím řízení uvedla jako důvod k opuštění země původu obavu z pronásledování. Stěžovatelka se pokusila podat trestní oznámení na osoby, které jí opakovaně vyhrožovaly a vydíraly ji, ale policie toto oznámení nepřijala s tím, že se stěžovatelce zatím nic nestalo. Obavy z těchto osob byly natolik silné, že vedly stěžovatelku k opuštění Ukrajiny a odcestování do České republiky.

Stěžovatelka uvádí, že se žalovaný ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval důvody, pro které stěžovatelka opustila zemi původu, nezkoumal situaci v zemi původu, ani to, zda stěžovatelce hrozí v zemi původu reálné nebezpečí ze strany soukromých osob.

Stěžovatelka má dále za to, že ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soud nesprávně právně posoudil otázku pronásledování podle ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu. Stěžovatelka připouští, že má obavu z pronásledování ze strany soukromých osob a nikoli ze strany státních orgánů, avšak státní orgány jí podle její vědomosti nejsou schopny zajistit ochranu před pronásledováním ze strany těchto soukromých osob. Poukazuje na to, že v souladu s ustanovením § 2 odst. 8 zákona o azylu se za pronásledování považuje i jednání soukromých osob, pokud lze prokázat, že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Přitom konstatuje, že z pozorování řady nevládních organizací i státních institucí, např. organizace Human Rights Watch, Ministerstva zahraničních věcí USA a Liberty Center vyplývá, že situace na Ukrajině je v oblasti vymahatelnosti práva obecně velmi špatná. Justiční systém trpí korupcí a neúčinností, vymahatelnost a vynutitelnost práva je neúčinná a stát není v řadě případů schopen zajistit svým občanům ochranu před útoky zločineckých skupin. Z výše uvedených důvodů se cítí stěžovatelka v zemi svého původu ohrožena na životě.

Podle stěžovatelky soud pochybil také tím, že se nezabýval možností udělení doplňkové ochrany, přičemž stěžovatelka se domnívá, že v jejím případě podmínky pro udělení doplňkové ochrany dány byly.

Stěžovatelka má za to, že předmětná kasační stížnost podstatným způsobem přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a domnívá se, že v případě, kdy žadatel o mezinárodní ochranu opustil zemi svého původu z obavy o svůj život a svoji bezpečnost, by vždy mělo být rozhodnuto o tom, zda jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany, a to i v případě, kdy je žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1, 2 zákona o azylu. Podmínky v tomto ustanovení jsou podle stěžovatelky natolik široké, že záleží na libovůli správního orgánu, zda se rozhodne azyl neudělit či žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou, a vyhnout se tak rozhodování o doplňkové ochraně. Stěžovatelka se domnívá, že by měl být v tomto směru učiněn judikatorní odklon.

Na základě uvedených skutečností stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozhodl, že se napadené rozhodnutí soudu zrušuje a věc se soudu vrací k dalšímu řízení.

III.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. V případě, že by tomu tak nebylo, by totiž musela být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Institut přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany byl již podrobně vymezen v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz), podle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.“*

Nejvyšší správní soud nejprve považuje za nezbytné uvést, že stěžovatelka se mýlí, pokud tvrdí, že její žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta pro nevěrohodnost ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. v současném znění, tj. že rozhodující orgány dospěly k závěru o zjevné nevěrohodnosti jejích tvrzení. Ve skutečnosti totiž jak žalovaný, tak také krajský soud, rozhodovali podle znění tohoto ustanovení platného ke dni rozhodnutí žalovaného, podle něhož *„žádost o udělení mezinárodní ochrany se zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a.“* Pokud tedy stěžovatelka polemizuje s tím, že chybně nebyla její tvrzení považována za věrohodná, dostává se na argumentační scestí, neboť ve skutečnosti oba rozhodující orgány nezpochybňovaly její verzi příběhu, nýbrž dospěly ke shodnému závěru, že tento příběh nelze podřadit pod žádný z důvodů udělení mezinárodní ochrany.

Žalovaný totiž v citovaném rozhodnutí hodnotil skutečnost, zda byla stěžovatelka ve své vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má (§ 12 zákona o azylu). Pronásledováním je přitom podle ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu (pozn. soudu: stěžovatelka v kasační stížnosti zřejmě omylem odkázala na ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu, které však v dané věci nebylo soudem vůbec aplikováno) závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna státními orgány ve státě, jehož je cizinec státním občanem. Za pronásledování se přitom považuje i jednání soukromých osob, pokud lze prokázat, že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud připomíná, že se otázkou obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby ve vztahu k ustanovení § 12 zákona o azylu již zabýval a v této souvislosti poukazuje příkladmo na rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48 (publikované pod č. 169/2004 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz), podle kterého *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není*

bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.“

Stěžovatelka přitom neprokázala a koneckonců ani konkrétně netvrdila, že by jí stát původu nebyl schopen či ochoten poskytnout ochranu před pronásledováním. Z výpovědi stěžovatelky před žalovaným a před soudem totiž vyplývá, že poté, co policie odmítla přijmout její oznámení, následné vyhrožování již nikam neohlásila, na postup policie si nestěžovala, neučinila žádné další opatření ve vztahu ke státním orgánům Ukrajiny, ani nehledala ochranu u jiného kompetentního orgánu země původu, ale rozhodla se vycestovat z Ukrajiny do České republiky, požádat o mezinárodní ochranu, a legalizovat tak svůj pobyt v České republice. V této souvislosti lze odkázat rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2005, č. j. 1 Azs 117/2004 - 44 (dostupné na www.nssoud.cz), podle kterého *„za skutečné domáhání se ochrany u státních orgánů domovského státu přitom nelze považovat toliko jednu návštěvu policie, jak tomu bylo v případě stěžovatele. Stěžovatel v řízení před správním orgánem pouze uvedl, že v jeho případě policie nic konkrétního neudělala. Jde ale o obecné konstatování, chybí tvrzení o tom, zda se o způsob a stav vyřizování svého oznámení dále podrobněji zajímal. Na jiný státní orgán se již také neobrátil, ačkoli takovou možnost v zemi původu má (např. ombudsmana).“* Dále lze odkázat na skutkově obdobnou situaci (ve vztahu k Ukrajině), která se promítla do rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41 (dostupné na www.nssoud.cz), podle kterého pro to, *„aby bylo možné sledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany, což se v daném případě nestalo, neboť stěžovatel sám přezkum postupu policistů o své vůli zastavil.“* Z vyjádření stěžovatelky o jejím postupu při řešení svých potíží na Ukrajině pak v tomto konkrétním případě vyplývá, že se nejednalo o přímou či nepřímou perzekuci ze strany státu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu.

Stěžovatelka spatřuje význam kasační stížnosti jako podstatně přesahující vlastní zájmy (tj. její přijatelnost) v tom, že v případě, kdy žadatel o mezinárodní ochranu opustil zemi svého původu z obavy o svůj život a svou bezpečnost, by vždy mělo být rozhodnuto o tom, zda jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany, a to i v případě, kdy je žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1, 2 zákona o azylu. Rovněž touto otázkou se však Nejvyšší správní soud v minulosti již dostatečně zabýval, a to např. v rozhodnutí ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 Azs 96/2006 - 80 (dostupné na www.nssoud.cz), v němž vyslovil rozšířený senát závěr, že *„ustanovení § 28 zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 8. 2006, je nutno vyložit tak, že pojem rozhodnutí „o neudělení nebo odnětí azylu“ zahrnuje také rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné (§ 16 zákona). V tomto případě je správní orgán povinen rozhodnout též o překážce vycestování.“* [Poznámka soudu: od 1. 9. 2006 byl institut překážek vycestování nahrazen institutem doplňkové ochrany]. Rozšířený senát v tomto rozhodnutí učinil judikatorní odklon dosavadní judikatury správních soudů, podle níž nebyl správní orgán při vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné povinen rozhodnout výrokem o překážkách vycestování. Je tak zřejmé, že i tato právní otázka byla judikatorně zodpovězena. V nyní projednávané věci je navíc z obsahu správního i soudního

rozhodnutí, že jak žalovaný, tak soud, se důvody udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zabývali, své závěry řádně odůvodnili, a přitom neshledali existenci hrozby závažné újmy podle citovaného ustanovení.

Přijatelnost kasační stížnosti proto nemůže být založena na potřebě řešit výše zmíněnou právní otázku, neboť se k ní zdejší soud již v minulosti vyjádřil. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že předmětná kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto nepřijatelnou a podle ustanovení § 104a s. ř. s. ji odmítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu